

ŠTÚDIE

PETER ZUBKO*

O dokumente Užhorodskej únie z 24. apríla 1646¹

ZUBKO, P.: Commenting on the discovered document of the Uzhhorod-Union. *Slavica Slovaca*, 51, 2016, No. 1, pp. 3-9 (Bratislava).

Authentic document or text of the Uzhhorod-Union was unknown 370 years. Recent research has confirmed the existence of the document. Therein formulated four conditions, presbyters of the Eastern Rite recognized the Bishop of Eger for his Ordinary and promised him respect and obedience. This article is a critical analysis of the document and explains its content in the historical and canonical-legal context of old Hungary and the Catholic Church. A part of this article is the original Latin text of the document and the signatures of the signatories (in Cyrillic), and Slovak translation.

Union of Uzhhorod, Uniate, Greek Catholics, history canon/church law in the old Hungary.

Obsah dokumentu o Užhorodskej únii z roku 1646 bol doteraz len predpokladaný alebo odhadovaný vo svetle listu z roku 1652, v ktorom boli definované tri podmienky únie ešte predtým, než o nej informovali Svätú stolicu: zachovanie vlastného rítu, právo voľby vlastného biskupa a súbor slobôd kleru tak, ako ich požívali latinskí kňazi.² Tieto podmienky boli zrejme sformulované až v roku 1648 krátko pred potvrdením elektovaným jágerským biskupom Benediktom Kišdym a pred požiadanim primasa a ostrihomského arcibiskupa Juraja Lipaja, aby úniu potvrdil, ktorý tak urobil 14. júna 1648 a následne v jeseni tento akt potvrdila aj krajinská synoda v Trnave.³ Nájdený dokument o únii z 24. apríla 1646 posúva naše poznatky oveľa ďalej.

Dokument o Užhorodskej únii bol nezvestný 370 rokov. Jeho text, ako sa doteraz uvádzalo, bol neznámy už po smrti jágerského biskupa Juraja Jakušiča (1609 – 21.11.1647),⁴ ktorý stál pri jeho vzniku. Text dokumentu sa nikdy priamo necitavo, hoci existujú dohady o existencii najmenej dvoch exemplárov dokumentu vo vlastníctve jágerského biskupa (Karol Esterházi ho mal 31. marca 1767 poslať do Ríma ako súčasť dokumentácie o uniatoch) a mukačevského gréckokatolíckeho biskupa (v roku 1765 sa mal dostať na viedenský cisársky dvor, lebo Adam František Kollár, dvorný archívár Márie Terézie, uvádza údaj o tom, že „originál“ dokumentu mal k dispozícii od Jána Bradača, vyslanca Manuela Olšovského).⁵ Doterajšie archívne výskumy však tieto exempláre nepotvrdzujú.

* Prof. PhDr. ThDr. Peter Zubko, PhD., Slavistický ústav Jána Stanislava SAV, Dúbravská cesta 9, 841 04 Bratislava.

¹ Článok je súčasťou riešenia projektu APVV-14-0029 Cyrilske písomníctvo na Slovensku do konca 18. storočia.

² Vasil', C.: Kánonické pramene byzantsko-slovanskej katolíckej cirkvi v Mukačevskej a Prešovskej eparchii v porovnaní s Kódexom kánonov východných cirkví. Trnava : Dobrá kniha, 2000, s. 40, 106.

³ Bugel, W.: Ekleziologie užhorodské unie a jejích dědiců na pozadí doby. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2003, s. 48.

⁴ Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska. Pašteta, Július (ed.). Bratislava : Lúč, 2000, s. 577.

⁵ Lacko, M.: Užhorodská únia karpatských Rusínov s katolíckou Cirkvou. Košice : Centrum spirituality Východ – Západ Michala Lacka v Košiciach, 2012, s. 102-104.

Autentický dokument intenzívne hľadal napríklad už Michal Lučkaj (1789 – 1843)⁶ i Michal Lacko SJ (1920 – 1982). Dokument bol nedávno objavený v drugetovskom archíve zásluhou Juraja Gradoša.⁷ Ide o jednoduchý dobový odpis, ktorý obsahuje autentické podpisy baziliánov a popov (hoci viaceré skupiny podpisov vykazujú jeden rukopis). V závere dokumentu sa spomína, že jeho súčasťou sú vlastnoručné podpisy zúčastnených kňazov, ale aj pečať, ktorá na dokumente chýba (na objavenom exemplári ani nikdy nebola), ale v texte sa spomína ako integrálna zložka dokumentu; na odpise sa nenachádza ani zvyčajná značka „LS“ (Locus sigilli – miesto pečate) v kruhu (či bez neho), ako sa to bolo obvyklé v uhorskej administratívnej praxi. Existenciu dokumentu v drugetovskom archíve predpokladal len Michal Lučkaj.⁸ Dokument však nie je originál, ale odpis s autentickým obsahom.

Niektorí autori pokladali (doterajšiu) neexistenciu listiny z 24. apríla 1646 za dôkaz ex silentio, že táto historická udalosť nebola vôbec písomne zaznamenaná, resp. že v roku 1646 nedošlo k žiadnej únii.⁹ Kánonicko-právny rozmer dokumentu je však nepochybný a jeho výskum či interpretácia v historickom a ekleziologickom kontexte prinesie ďalšiu diskusiu, no na niektoré otázky možno odpovedať už dnes.

Dokument z 24. apríla 1646 je napísaný po latinsky, je stručný, úsporný, pretože má kánonicko-právny charakter. Obsah dokumentu je formulovaný jednostranne zo strany signatárov – presbyterov, ktorí slobodne a dobrovoľne vyjadrili vlastnú vôľu pred jágerským biskupom. Vydavateľom listiny sú klerici východného obradu, ktorí tak konali nielen vo vlastnom mene, ale aj v mene svojich potomkov, pod ktorými treba rozumieť ďalšie generácie kňazov. V dokumente sa pravidelne opakuje, že osobou ad quem je jágerský biskup latinského obradu (Juraj Jakušič písomne prejavenu vôľu klerikov východného obradu prijal) a jeho legitími nástupcovia. Týchto podpísaní presbyteri uznali za svojich ordinárov a za ordinárov východných kresťanov a spolu s latinskými veriacimi sa navzájom nazvali diecezánmi, čo znamená toľko, že de jure sa odvedy nachádzali v tej istej a jedinej diecéze, hoci v dvoch obradových entitách, ako to nakoniec vyplýva aj z ďalšieho obsahu dokumentu.

Dokument definuje štyri okruhy, ktoré nasledujú bezprostredne za sebou, sice nie sú numericky označené, ale dikcia textu cez opakujúcu sa časťcu *etiam* (tiež, takisto) nahrádza funkciu enumeratívneho výpočtu, a tak všetky vymenované okruhy kladie na jednu rovinu, nezdôrazňuje jednu pred inou, hoci logicky sú vymenované v istom hierarchickom poradí, lebo tvoria jeden morálny celok:

(1) Jágerský biskup je miestny ordinár východných veriacich, požíva úctu a poslušnosť východných veriacich, ktorí uznávajú biskupovu vnútornú aj vonkajšiu jurisdikciu. Vonkajšia jurisdikcia (in materialibus) zodpovedala požiadavkám kánonického práva, znamenala nielen ich prijatie, ale aj rešpektovanie a následne konanie podľa nich; vnútorná jurisdikcia (in spiritualibus) znamenala pokorné vnútorné prijatie a stotožnenie sa s navonok prejavenu vôľou zákonodarcu (pápeža, rímskej cirkvi a miestneho biskupa). Išlo o vylúčenie pochybností vo svedomí signatárov a potvrdenie, že sa tak deje skutočne vedome a dobrovoľne, bez nútenia

⁶ Lutsckaj, M.: *Historia Carpato-Rutenorum Sacra, et Civilis*. Tomus I. Cassoviae 1843; Tomus II. Budaee 1843; *Historia Carpato-Ruthenorum* Михайла Лучкая... In: Rusinko, Ivan a kol.: *Vedecký zborník Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku 14. Науковий збірник Музею української культури у Свиднику*. Svidník – Bratislava – Prešov : Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku v Slovenskom pedagogickom nakladateľstve v Bratislave, oddelení ukrajinskej literatúry v Prešove, 1986, s. 183-184.

⁷ Za objavenie dokumentu vďaka gréckokatolíckemu kňazovi Mgr. Jurajovi Gradošovi, ktorý o tom informoval verejnosť deň po nájdení 10. mája 2016. Porov. Gradoš, J.: *Dokument Užhorodskej únie z 24. apríla 1646*. In: *Historický časopis*. V tlači.

⁸ *Historia Carpato-Ruthenorum* Михайла Лучкая, s. 184.

⁹ Lacko, M.: *Užhorodská únia*, s. 99-100 (tam aj prehľad všetkých autorov), s. 111.

druhej strany, či zo strachu a bez zištných dôvodov, hoci isté nemateriálne výhody boli sekundárne predpokladateľné, pretože ich zaručovalo platné právo. Nie bez významu je to, že signatári rozlišovali v jágerskom biskupovi: ordinára, biskupa a preláta (tieto kategórie mali ďalšie hierarchické členenie). Pod každým označením sa chápala osobitná funkcia cirkevného života, resp. význam, hoci navzájom boli úzko prepojené, pretože vznikali tým istým spôsobom: biskup bol vymenovaný kráľom (alebo zvolený kanonikmi), voľbu prijal, bol potvrdený pápežom, prijal biskupskú konsekráciu (ak ju ešte nemal) a ujal sa úradu (bol inštalovaný). Ordinár bol vykonávateľom a reprezentantom kánonického práva v rámci katolíckej cirkvi, zabezpečoval poriadok, mal zákonodarnú, výkonnú a súdnu právomoc; na biskupskú funkciu sa viazali liturgické funkcie, ba niektoré mohol vykonávať len biskup (udeľovanie vyšších kňazských svätení, slávenie pontifikálnych bohoslužieb, nosenie pontifikálií, používanie biskupského erbu); preláti mali v uhorskom partikulárnom práve osobitné postavenie, vybratí vysokí klerici krajiny mali osobitné privilégiá, zabezpečenú ochranu, právo na bandériu, vlastný dvor atď.

(2) Signatári neuznávali za svojho iného ordinára, iba jágerského biskupa, pretože rezidovali na území jeho (Jágerskej) diecézy. Znamenalo to nielen vyjadrenie vernosti existujúcemu biskupovi, ale v prípade rozdelenia Jágerskej diecézy to znamenalo aj vernosť novým latinským diecéznym biskupom v tomto priestore podľa teritoriálneho princípu. Súčasne sa vylúčil vonkajší vplyv akéhokoľvek ordinára východného obradu či v domácom uhorskom prostredí alebo spozna hraníc (napr. Przemysl v Poľsku, Kyjev, Sučava v Moldavsku, Konštantínopol); ďalšia prax existujúca až do 18. storočia neuznávala platnosť kňazských vysviacok prijatých v Poľsku.¹⁰ Tu sa tiež uvádza, že toto uznávanie latinského ordinára potrvá dovtedy, pokiaľ tu budú kresťania východného obradu žiť, čiže navždy. Nevylučuje to zmenu právneho postavenia, ako sa vyvinula neskôr v rokoch 1771 a 2008.

(3) Signatári sa zaviazali, že budú rešpektovať plnú jurisdikciu jágerského biskupa, najmä vo veci prijímania kňazských svätení vo všetkých stupňoch a prekladania správcovej farností z jednej farnosti do inej. Výnimka sa mohla udiť len so súhlasom jágerského biskupa, pretože už krátko potom sa musela rozvinúť prax bežne uplatňovaná v 18. storočí, že tieto dve jurisdikcie so súhlasom jágerských biskupov vykonával osobne uniatsky biskup, čo bola súčasť jeho práv a povinností ako obradového vikára.

(4) Signatári sa zaviazali, že budú uznávať len tých svojich predstavených, ktorých vymenuje jágerský biskup. Spomína sa sufragán čiže pomocný biskup a archidiakoni vo funkcii vikárov. Mukačevský biskup tak mal byť bezprostredným podriadeným jágerského biskupa. Archidiakoni čiže arcidekani boli morálne nazývaní „okom biskupa“, z hľadiska kánonického práva boli predstavenými niekoľkých dekanátov na území jedného archidiakonátu (čo zodpovedalo územiu približne jednej stolice), od stredoveku mali vikársku jurisdikciu (vonkajšiu aj vnútornú); v 18. storočí sa zmenila len na duchovnú (vnútornú) a v 20. storočí aj táto funkcia úplne zanikla.

Identifikácia podpísaných presbyterov podľa mien a podľa lokalít, kde práve pôsobili, si vyžiada ďalší podrobný výskum využívajúci komparáciu dokumentov administratívno-právneho charakteru i ďalších textov pochádzajúcich z farností východného obradu. Problém pri identifikovaní lokalít je predovšetkým pri tých názvoch, ktoré používali viaceré lokality nachádzajúce sa blízko seba i ďaleko od seba (niekedy aj vo viacerých stoliciach) a dnes sú rozlíšené adjektívami. Z podpisov možno ako isté alebo pravdepodobné lokality určiť z Užskej stolice: Анталовці, Ставне, Кострина, Люта, Сіль, Перечин, (Верховина?) Быстра, Туриця,

¹⁰ Zubko, P.: Zemplínski a abovskí uniati v Barkócziho vizitácii. Ružomberok : Katolícka univerzita, 2013, s. 110; Zubko, P.: Relikty polonik z čias rekatolizácie na východe Slovenska. In: Slavica Slovaca 48 (2013) 2, s. 172-182; Zubko, P.: Skrutiniá uniatskych presbyterov z roku 1749. In: Slavica Slovaca 50 (2015) 3, Supplementum, s. 38.

Новоселиця, Лази, Раково, Стужиця, Великий Березний, Княгиня, Завосина; z tej istej stolice na dnešnom slovenskom a ukrajinskom území majú rovnaký názov Vyšné Remety / Ремети, Orechová / Оріховиця; z Užskej alebo Zemplínskej stolice: Roztoka / Розтока, Veľká Poľana / Поляна; zo Zemplínskej stolice: Roškovec, Klenová, Poľany, Hostovice, Kolonica, Pichne, Krásny Brod, Čabiny, Habura, Volica, Inovce, Ruský Hrabovec. Dominantne ide o drugetovské panstvo v Užhorodskej stolici a na severnom Zemplíne. Krásny Brod bol veľmi vzdialený od Užhorodu, ale únijné myšlienky tam pretrvávali od roku 1613/1614, keď sa tam zamýšľala uzavrieť únia prostredníctvom biskupa Atanáza Krupeckého (1610 – 1652).

Opis priebehu aktu z 24. apríla 1646 poznáme z listu z 15. januára 1652 a pri interpretácii nájdeného dokumentu ho možno aj verifikovať. Hlavným osnovateľom bol bazilián Peter Partenovič a jeho rehoľný spolubrat Gabriel Kasovič (Kosovický), ktorý rozposlal presbyterom pozývaci list do Užhorodu. Podľa písomnej tradície sa zišlo 63 presbyterov a baziliáni, hoci dokument spomína 82 mien presbyterov; prítomný bol aj jágerský biskup Juraj Jakušič a určite nejakí kňazi z jeho auly či kanonici. V kostolíku na Užhorodskom hrade sa ráno slávila liturgia v cirkevnej slovančine, pred ktorou sa mnohí kňazi vyspovedali. To svedčí o spontánnej a otvorenej atmosfére. Potom zložili vyznanie viery a sľub vernosti v mene svojim a svojich nástupcov: „Veríme súhrne všetko i v jednotlivých bodoch to, čo naša svätá matka rímska cirkev prikazuje veriť. Nášmu Svätému Otcovi a pastierovi univerzálnej Kristovej cirkvi aj nášmu pastierovi pápežovi Inocentovi X. sľubujeme a po ňom spolu so svojimi nástupcami túžime a chceme vo všetkom byť závislí od neho.“ Potom mali odznieť vyššie spomínané tri podmienky, s ktorými „náš najctihodnejší [latinský – pozn. P. Z.] biskup ľahko súhlasil. To isté v roku 1648 potvrdil aj osvietený jágerský biskup Benedikt Kišdy.“¹¹ Dokument z drugetovského archívu nijaké podmienky neuvádza a zdôrazňuje prísahu či sľub vernosti. Aj keď udalosť dnes nazývame úniou a nasledujúci vývoj sa k nej takto aj správal, samu udalosť vo svetle textu dokumentu možno vnímať ako písomný záznam a deklarovanie starobylého stavu, teda už dávno existujúcej situácie, ktorá tu bola zrejماً a v stredoveku ju zjavne ani nebolo potrebné riešiť, pretože ako samozrejmosť popri sebe existovali obidva kresťanské obrady, preto východní kresťania tu neboli vnímaní ako cudzí. Východný obrad na severovýchode Uhorska má svoju starobylú tradíciu.¹² Východný klérus nebol voči Západu nepriateľsky naladený ešte aj v 13. storočí, ba v Uhorsku ešte aj dlhšie,¹³ zrejme až do zintenzívnenia rekatolizácie, hoci už v období stredoveku prirodzene a spontánne dochádzalo k polatinčovaniu veriacich východného obradu.¹⁴ Zdôrazňovanie udalosti z 24. apríla 1646 ako únie sa, pravda, utvrdzovalo skôr pod vplyvom domácich i zahraničných udalostí, najmä šíriacej sa kalvinizácie a Brestskej únie. Na jednej strane treba vidieť morálne zomknutie sa proti ničiteľom viery i jej vonkajších prejavov, na druhej strane treba za týmto aktom vnímať snahu o zdôraznenie vlastnej svojbytnosti.

V tomto kontexte treba brať do úvahy aj deviatu konštitúciu Štvrtého lateránskeho koncilu z roku 1215 (de diversis ritibus in eadem fide – o rozličných rítoch tej istej viery). Aj preto je obsah listiny o Užhorodskej únii z roku 1646 logický a jasný. Stredoveký lateránsky koncil ustanovil toto pravidlo ako záväzné, teda nebolo akousi svojvôľou jágerských biskupov, ako sa to

¹¹ Lacko, M.: Užhorodská únia, s. 106.

¹² Halaga, O. R.: Slovanské osídlenie Potisia a východoslovenskí gréckokatolíci. Košice 1947, s. 77-78; Žeňuch, Peter: Medzi východom a západom. Byzantsko-slovanská tradícia, kultúra a jazyk na východnom Slovensku. Bratislava : Veda, 2002, s. 37; Žeňuch, Peter: K dejinám cyrilskej písomnej kultúry na Slovensku. Nitra : Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2015, s. 26-27.

¹³ Bugel, W.: Ekleziologie užhorodské unie, s. 37.

¹⁴ Porov. Zubko, P.: Kult Svätej krvi v Košiciach. Rozprávanie o stratených stredovekých relikviách. Košice : Viliam Ščavnický, 2013, s. 55-57.

často interpretuje, ale vôľou univerzálnej cirkvi, ktorá nielen mala byť, ale aj bola vykonávaná, a tak nemôže byť ani relativizovaná cez súčasné sekularizačné vplyvy spochybujúce záväznosť noriem zákonodarcov:

„Pretože na mnohých miestach v hraniciach jedného miesta a diecézy sa pomiešali ľudia hovoriaci rozličnými jazykmi majúci jednu vieru, ale rozličné obrady a zvyky, striktné nariaďujeme, aby sa biskupi týchto miest a diecéz postarali o určenie zodpovedných ľudí, ktorí by mohli podľa rozličných obradov a v rozličných jazykoch sláviť pre veriacich bohoslužby, vysluhovať sviatosti, ako aj vyučovať ich ako slovom, tak aj príkladom. Avšak vo všeobecnosti zakazujeme, aby jedno mesto alebo diecéza mala viac biskupov, pretože jedno telo s viacerými hlavami stane sa akýmsi monštrum. Ak by sa z vyšších príčin vyskytla naliehavá potreba, biskup miesta ustanoví katolíckeho preláta tej istej národnosti, ako majú veriaci, za vikára v spomínaných záležitostiach, ktorý mu bude vo všetkom poslušný a podriadený. Ak by niekto konal inak, nech vie, že ho preniká meč exkomunikácie, a ak nepríde k rozumu, bude odstránený od všetkých cirkevných služieb, súčasne s použitím pomoci svetskej moci s cieľom odstránenia tak veľkej opovážlivosti.“¹⁵

V 17. storočí sa odohralo viacero pokusov o úniu, resp. udalostí snažiacich sa o zjednotenie cirkvi, z ktorých existujú podrobnejšie záznamy, preto by mohli byť považované za vznik únie. V odbornej literatúre na túto tému existuje diskusia. Reálny život a potreba však za najdôležitejší deň považovala 24. apríl 1646, hoci písomný doklad doteraz absentoval. Aj to však patrí k východnej identite, ktorá si mimoriadne váži pamäť a mnohé informácie odovzdáva ústnym podaním. Cirkevné dejiny patria medzi locus theologicus, cirkev v nich hľadá Božiu prítomnosť a zmysel vlastných dejín. Až čas však ukazuje realitu jadra podania (obnovenie jednoty), no objavené detaily však lepšie objasňujú podrobnosti a ukazujú most medzi prítomnosťou a minulosťou.

Príloha

Kňazi východného obradu uznávajú jágerských biskupov za vlastných ordinárov, sľubujú im úctu a poslušnosť. Užhorod 24. apríla 1646. Jednoduchý odpis s autentickými podpismi. Handrový papier, štvorhárok, 195 x 315 mm. Štátny archív Prešov, fond Drugeth Humenné, inv. č. 652, 8/1646, krabica 267 (stará sign. HH, nro 645).

[pagina 1]

Nos infra scripti, nostro et Successoru nostroru nomine fatemur, | quod nos Ill^m et R^m D. D. Georgium Jakusith etc Eppu | Agrien etc eiusq Legitimos Successores in Eppatu Agrien, pro | ueris et legitimis nostris Eppis, Ordinarijs, Praelatis, et Dioecesa|nis agnoscentes, ei uel ijs omnem debitum honorem et obedientiam, | quantum iurisdictioni Sprualis et Ecelsca ipsius, uel eorum requirit, | fide etiam ac iuramento mediante, promittimus et spondemus. Null|lum etia pro Ordinario nro, Eppo aliu praeter dictu, uel dictos Ill^m | et R^m Eppm uel Eppos habentes, quam diu in eiusdem uel eorundem | Dioecesi permanserimus. Et nullo praeterea sine eiusdem, uel eorundem consensu, | ratihabitione, dimissiorialibus Ordinem ullum Sacru suscipere | Parochias mutare, uel quippiam agere, quod ipsius iurisdictioni contra|uéniret atténtabimus. Eos etiam Superiores nostros Subordinatos sine | Suffraganeos, Vicarios, siue Archidiaconos, quos id praefatus Ill^m^{us} et | R^{ms} Eppus uel Successores nobis proposuerint, pro ueris et legitimis | Superioribus habituros

¹⁵ Acta conciliorum et epistolae decretales, ac constitutiones summorum pontificum. Tomus septimus. Ab anno MCCXIII. ad annum MCCCIX. Parisiis : Ex typographa regia, 1714, s. 27, 28.

fide nostra Christiana interueniente spondemus. | In cuius rei maiorem firmitatē ac robur has manus nrae subscriptio|ne et Sigillo munitas Iras dedimus. Vnguarini die 24 Apr. | Anno 1646.

ер[о]монахъ пера ·
 анъталовъцѣ папъ лѹкачъ ·
 Ѡцѣ ставѣскѣ даниилъ ·
 ѡлесе по кострѣнскій : стефроскій :
 иѡвѣ лютанскій ·
 Ѡцѣ иѡвѣ солдскій :
 стефа̄ перечѣнскіи
 василӣ
 вѢСИЛИ БЫСТР[ДНОСКИ]
 ивѣ поп рошѣнскъ ·
 петро по̄ тѹрскіи
 ѡтець стефанъ новосѣскіи :
 лазн̄ по̄ вѣсн̄ василъ по̄ лазн̄н̄ ·
 пѹпъ д[н]дри
 попъ гнать ·
 попи васӣ
 попъ лѹка ·
 п[о]п лиски сѣка ·
 попъ вальсколоускій
 попъ ѡко ташанѣнскіи ·
 ташнскіи ивѣ
 хр[и]цъ зѣски ·
 леновскіи · симко попъ

[pagina 2]

кленѣ[в]скогo васила ·
 полдскіи ѹрко ·
 пасѣцкы · ивѣ ·

ракѣ[в]ски феад̄
 ремѣцкѣ · мафѣ
 тѹсичѣскіи васӣ
 ростѹцкы павѣ
 гасговѣцкы грѣгоріӣ
 колонѣцкы павель ·
 попъ мафен ·
 семиѡнъ стѹжѣнскіи
 мадеге(sic) грѣць(sic)
 ѡленѣсѣс павель
 ивѣ
 василӣ ·
 игнатіӣ
 петръ
 василіӣ
 инъдрен по̄ ѡрехѣдскіи
 ѡцъко мѹхѣнскіи
 василіӣ
 феад̄ поладцкы
 петро пыѡцкы
 стѣнко

инътоніе краѣнверѣскіи
 грегѣскіи по̄
 дѣлмай попъ
 анътонни по̄ борѣдскіи
 илѣзѣн Веанковѣрѣзѣнѣцкы
 мака по̄
 микола̄ книгинѣнскіи

лѹка
 грѣгоріӣ
 по̄ феад̄
 попъ василъ
 попъ феодоръ ·
 по[пъ] иванъ
 попъ иванъ ·
 ипъ иванъ ·
 попъ хриѡнѣ ·
 попъ ѡцовъ
 попъ чеѣн[н]скыи
 попъ радѡвани ·
 иванъ презнн
 иванъ ·
 ѹома · балашѡвѣць
 д[н]дре · вѣбла
 иванъ зъ ѹбан
 иванъ
 іаковъ ·
 иванъ зѣлѣтскіи
 семиѡнъ вѣдрѣскіи
 стефа̄ габѣрѣскіи
 ивѣ борѡвскіи
 никола волицкы
 стефа̄ зѣвѣнскіи
 геѡргы инѡскіи
 анъдрен гравѣдскіи
 геги сѹшанскіи ·

Prepis:

Nos infra scripti, nostro et Successoru[m] nostroru[m] nomine fatemur, quod nos Il[ustrisstrissimu]m et R[everendissimu]m D[ominum]. D[ominum]. Georgium Jakusith etc Ep[iscopu]m Agrien[sem] etc eiusq[ue] Legitimos Successores in Ep[iscopatu] Agrien[si], pro ueris et legitimis nostris Ep[iscopis], Ordinarijs, Praelatis, et Dioecesanis agnoscentes, ei uel ijs omnem debitum honorem et obedientiam, quantum iurisdictione Sp[irit]it[u]alis et Eccl[esi]ast[ica] ipsius, uel eor[um] requirit, fide etia[m] ac iuramento mediante, promittimus et spondemus. Nul- lum etia[m] pro Ordinario n[ost]ro, Ep[iscop]o aliu[m] praeter dictu[m], uel dictos Ill[ustris- simu]m et R[everendissimu]m Ep[iscopu]m uel Ep[iscop]os habentes, quam diu in eiusdem uel eorundem Dioecesi permanserimus. A nullo praeterea sine eiusdem, uel eorundem consensu, ra- tihabitione, dimissorialibus Ordinem ullum Sacru[m] suscipere Parochias mutare, uel quippiam agere, quod ipsius iurisdictioni contraueniret attentabimus. Eos etiam Superiores nostros Subor- dinatos sine Suffraganeos, Vicarios, siue Archidiaconos, quos id[em] praefatus Ill[ustris]imus et R[everendissim]us Ep[iscop]us uel Successores nobis proposuerint, pro ueris et legitimis Superioribus habituros fide nostra Christiana interueniente spondemus. In cuius rei maiorem fir- mitatem ac robur has manus n[ost]rae subscriptione et Sigillo munitas I[st]ras dedimus. Vngu- arini die 24 Apr[ilis]. Anno 1646.

[Nasledujú podpisý]

Preklad:

My, dole podpísaní, vyhlasujeme v mene svojom a našich nástupcov, že uznávajúc najosvietenejšieho a najdôstojnejšieho pána, pána Juraja Jakušiča atď., jágerského biskupa atď., a jeho zákonných nástupcov v Jágerskom biskupstve za našich pravých a zákonných biskupov, ordinárov, prelátov a diecezánov, jemu alebo im všetkým, a pod prísahou sľubujeme a zaväzujeme sa preukazovať všetku náležitú úctu a poslušnosť v tej miere, ako si to vyžaduje cirkevná a duchovná právomoc alebo taká, aká im prináleží. Tiež nebudeme považovať za nášho ordinára žiadneho iného biskupa okrem spomenutého alebo spomenutých čiže najosvietenejšieho a najdôstojnejšieho biskupa alebo biskupov, pokým budeme zotrvať v jeho alebo v ich diecézach. Bez súhlasu, schválenia, prepúšťacieho listu spomenutého biskupa alebo biskupov sa neopovážime od nikoho prijímať žiadne svätenie, nebudeme prechádzať z farnosti do farnosti, ani nebudeme konať nič, čo by protirečilo ich právomoci. Naším kresťanským čestným slovom sa tiež zaväzujeme, že za našich predstavených budeme uznávať tých podriadených sufragánov, vikárov či archidiakonov, ktorých ten istý spomenutý najosvietenejší a najdôstojnejší biskup alebo nástupcovia ustanovia za našich právoplatných predstavených. V záujme väčšej právnej sily a na potvrdenie uvedeneho záväzku sme vystavili túto listinu chránenú našimi vlastnoručnými podpismi a pečaťou. V Užhorode 24. apríla 1646.

[Nasledujú podpisy]

Commenting on the discovered document of the Uzhhorod-Union

Peter Zubko

Document of the Uzhhorod-Union was unknown 370 years. The Union-content was interpreted in the light of the letter from 1652, which refers about three conditions for the award of the Union: the preservation of ritual right, the election of the bishop and a corpus of rights according to the model of the Latin priests. Discovered document issued the presbyters of the Eastern Rite in its own name and their successors; the contents is referring to the bishop of Eger and his successors. The document has a different content, pronounced the promise of fidelity to the Latin rite bishop of Eger. The document contains four articles: (1) Presbyters accepted an external and internal jurisdiction of the Bishop of Eger of ourselves. (2) Presbyters accepted the Bishop of Eger as his own Ordinary, and their no respected other Ordinaries. (3) Presbyters will respect the jurisdiction of the Bishop of Eger primarily in the scope of ordination and translation of priests from one parish to another parish. (4) Presbyters will accept only those superiors (his ceremonial bishop and the deans), which they confirm the Bishop of Eger. The method and content of the closed Union are distinct from other unions. Already in 1215 the Fourth Lateran Council stated that in regions where lived the minority number of a different rite believers, they should be appointed a ceremonial bishop. Text document from 1646 respects this old church practice. The Western and Eastern Christians in north-eastern Hungary are equally ancient and in medieval and early modern period were not foreign. In the 17th century it took place several attempts Union, respectively events seeking to the church unite, of which there are more records and therefore could be considered for the formation of the Union. By the real life and the need was as the most important day appreciate the April 24, 1646, although a documentary evidence is missing so far. However, it also belongs to the Eastern identity, which highly appreciates a memory and many information transmitted by word of mouth. The church history is the locus theologicus, the church in which is looking for the God's presence and sense of its own history. The time shows the reality of the essence of tradition, but found the details to better explain the details and showing a bridge between the present and the past.